

Det kongelige kulturdepartement
Postboks 8030 Dep

0032 OSLO

Vår ref.:
17/14223-3
Løpenr.:
29/18

Saksbehandler:
Anne-Karine Sandmo
Tlf. dir.innvalg:
77 78 82 13

Arkiv:
C81 SAKSARKIV
Deres ref.:
17/3788

Dato:
02.01.2018

HØRING - FORSLAG TIL NY LOV OM TROS- OG LIVSSYNSSAMFUNN (TROSSAMFUNNSLOVEN)

Troms fylkeskommune har følgende innspill til forslaget til ny lov om tros- og livssynssamfunn:

KIRKENE ER VIKTIGE KULTURMINNER SOM MÅ TAS VARE PÅ!

Kirkene, sammen med bedehus og andre religiøse forsamlingshus, har vært lokalmiljøets viktigste møteplass helt inn på 1900-tallet. Til forskjell fra forsamlingshusene har kirkene ofte en monumental fremtoning både i byene og i distriktene, og mange av de siste århundrenes kirkebygg er tegnet av samtidens kjente arkitekter. Både de arkitektoniske kvalitetene og den samfunnsmessige betydningen gjør kirkene til særlig verdifulle kulturminner for hele landet. Det er derfor et samfunnsansvar å ta vare på de kulturhistorisk verdifulle kirkebygningene. Dette ansvaret må nedfelle seg i en forvaltning som sikrer kulturminneverdiene og som samtidig gir en finansiering ut over bidragene fra kirkens medlemmer. De historiske kirkebygningene er et felleseie og et fellesgode, uavhengig av vårt religiøse ståsted.

Kirkene som kulturminner

I dag har 59 % av kirkebyggene status som fredet eller listeført. I Sverige er andelen 88 %. Kirkenes kulturhistoriske og arkitektoniske betydning tilsier at andelen bør være minst like høy i Norge. Alle kirkebygg eldre enn 2. verdenskrig bør i utgangspunktet få status som verneverdige kulturminner, både på grunn av kirkens samfunnsmessige posisjon i denne perioden og fordi det er disse kirkene som er mest utsatt for forfall, rivning og ombygging. I tillegg bør det gjøres et utvalg av senere kirkebygg frem til vår egen tid. Da vil perioden for fremveksten av det moderne Norge dekkes inn. Bygningene inneholder også ofte verdifull kunst som hører hjemme i kirkerommet, og som tar skade av kirkebygningenes forfall.

Vedlikehold av kirkebygg

I forbindelse med Den norske kirkes nye status bør det gjøres en ny verne- og tilstandsvurdering av kirkene. Dette bør være et statlig initiativ, men utføres i et samarbeid mellom Riksantikvaren, regionene/fylkeskommunene og kommunene. Denne utredningen bør danne grunnlag for et statlig bevaringsprogram for kulturhistorisk og antikvarisk viktige

kirkebygg. Det finnes i dag ingen støtteordninger som er innrettet mot kirkebygg, og både Kulturminnefondets og Riksantikvarens virkemidler utelukker i stor grad disse viktige kulturskattene.

Som beskrevet ovenfor har kirkene særskilte historiske og arkitektoniske kvaliteter som gjør dem til et fellesgode av høy verdi også for dem som ikke er medlemmer av Den norske kirke. Det legitimerer et offentlig ansvar for vedlikehold av kirkebygningene. Det må etableres en varig ordning som virker ut over det å ta igjen vedlikeholdsetterslepet.

Forvaltning av kulturhistorisk viktige kirkebygg

Høringsnotatet viser til at de kulturhistorisk verdifulle kirkebygningene må forvaltes av kirken i nært samarbeid med Riksantikvaren. Det er avgjørende at vernet av kirkene formaliseres og hjemles i kulturminneloven. Et bredt utvalg av kirkebygg bør sikres gjennom fredning. Det vil gi kulturminneforvaltningen myndighet til å sikre fellesskapets kulturminneverdier på en langsiktig måte. En effektiv forvaltning forutsetter imidlertid også at kirken styrker egen kompetanse på bygningsutvikling og bygningsvern i henhold til antikvariske prinsipper, slik at det blir et godt samspill i kirkeforvaltningen.

Konklusjon

Kirkene har en særskilt stor betydning som kulturminner i Norge. Det tilsier at andelen kirkebygg med bevaringsstatus må økes ut over det antall kirker som i dag er fredet og listeført. Når kirkene ikke lenger blir et statlig ansvar må bevaringsstatusen sikres gjennom kulturminneloven. Det må gjennomføres en ny tilstands- og verneevaluering av de eldre kirkene i Norge. Kirkens historiske rolle som aktør i utviklingen av vårt samfunn, sammen med de store arkitektoniske verdiene som mange kirker representerer, tilsier et offentlig ansvar for bygningsvedlikehold der staten er en vesentlig bidragsyter.

På vegne av fylkesrådet i Troms

Anne-Karine Sandmo
fylkeskonservator

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og krever ikke signatur.

Kopi:
Riksantikvaren